

Datum
2020-12-10
Vår referens
Hanna Leidstedt
Controller
hanna.leidstedt@malmo.se

Tjänsteskrivelse

Uppdrag budget 2020 - Samnyttjande av park för förskola STK-2020-1531

Sammanfattning

I kommunfullmäktiges budget för 2020 gavs stadsbyggnadsnämnden, tekniska nämnden, servicenämnden och förskolenämnden i uppdrag att se över nuvarande norm kring hur stadens grönytor i större utsträckning kan samnyttjas med syfte att möta behovet av lekytor för förskolan. I detta ärende redovisar nämnderna hur uppdraget har genomförts. Uppdraget ingår i avsnitt "Stadsutveckling och klimat".

Nämnderna har utarbetat en rapport "Samnyttjande av park för förskola". Samtliga nämnder har godkänt rapporten och beslutat att överlämna rapporten till kommunfullmäktige.

Rapportens slutsats är att lämpligheten av att planera för del av friytan förlagd till parkmark hör ihop med bedömning av närhet till park, parkens storlek och lämplighet och den egna gårdens förutsättningar att fungera som huvudsaklig friyta. Den egna gården används trots allt mycket för de yngre barnen och ofta för alla barn under eftermiddagen.

Det finns flera fina exempel på förskolor som samnyttjar park på ett sätt som utvecklar verksamhetens kvalitet. Det går däremot inte att med det underlag som arbetet funnit hitta övertygande belägg för att fördelarna med samnyttjande av park för förskola (med syfte att minska behovet av friyta på egen gård) överväger nackdelarna. Om man trots det vill öka andelen samnyttjande, behöver flera andra aspekter utredas för att ge ett mer komplett beslutsunderlag.

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige besluta

1. Kommunfullmäktige godkänner rapporten Samnyttjande av park för förskola.
2. Kommunfullmäktige ger förskolenämnden, tekniska nämnden, stadsbyggnadsnämnden och servicenämnden i uppdrag att fördjupa utreda konsekvenserna och möjliga lösningar för ett utökat samnyttjande för förskola, med fokus på och utgångspunkt i, förskoleverksamheten och barnens bästa. Uppdraget samordnas av förskolenämnden.
3. Kommunfullmäktige uppmanar stadsbyggnadsnämnden att använda resultatet av denna utredning som underlag till det uppdrag som stadsbyggnadsnämnden givit

stadsbyggnadskontoret att förtydliga riktlinjer i Friytor vid förskolor och skolor i avsnitt som rör samnyttjande av park för förskolor.

Beslutsunderlag

- Stadsbyggnadsnämnden beslut 201112 § 356 med Reservation (C), (MP), (V) och (SD) och Muntlig reservation (M)
- Förskolenämnden beslut 201118 § 133 med Särskilt yttrande (M+C)
- Tjänsteskrivelse från förskolenämnden
- Rapport Samnyttjande av park för förskola (inklusive bilagor)
- Tjänsteskrivelse från servicenämnden
- Servicenämnden beslut 201124 § 130 med Reservation (MP)
- Tekniska nämnden beslut 201124 § 400 med Reservation (MP) och (V) och Särskilt yttrande (SD) och (C)
- Tjänsteskrivelse från tekniska nämnden
- G-Tjänsteskrivelse KSAU 201221 Uppdrag budget 2020 - Samnyttjande av park för förskola

Beslutsplanering

Kommunstyrelsens arbetsutskott 2020-12-21

Kommunstyrelsen 2021-01-13

Kommunfullmäktige 2021-02-04

Beslutet skickas till

Stadsbyggnadsnämnden

Förskolenämnden

Tekniska nämnden

Servicenämnden

Ärendet

Budgetuppdraget avrapporteras i form av rapporten Samnyttjande av park för förskola. I rapportens slutsats skrivs att det inte går att med det underlag som arbetet funnit, hitta övertygande belegg för att fördelarna med samnyttjande av park för förskola, med det syftet att minska behovet av friyta på egen gård, överväger nackdelarna. Om man trots det vill öka andelen samnyttjande, behöver flera andra aspekter utredas för att ge ett mer komplett beslutsunderlag. Dessa aspekter, som exempelvis säkerhetsfrågor, tillgång till hygienutrymme och miljökrav, listas i rapporten.

Tekniska nämnden föreslår därför kommunfullmäktige rekommendera tekniska nämnden, stadsbyggnadsnämnden, förskolenämnden och servicenämnden att fördjupat utreda konsekvenserna och möjliga lösningar för ett utökat samnyttjande för förskola.

Detta föreslår även servicenämnden och stadsbyggnadsnämnden men med tillägget att övriga berörda förvaltningar bör medverka i syfte att belysa genomförbarheten, till exempel miljöförvaltningen.

Förskolenämnden föreslår emellertid kommunfullmäktige rekommendera förskolenämnden, tekniska nämnden, stadsbyggnadsnämnden och servicenämnden att fördjupat utreda konsekvenserna och möjliga lösningar för ett utökat samnyttjande för förskola, med fokus på och utgångspunkt i förskoleverksamheten och barnens bästa. Inom arbetet ska övriga berörda

förvaltningar, under ledning av förskoleförvaltningen medverka i syfte att belysa genomförbarheten.

Stadsbyggnadsnämnden ger även stadsbyggnadskontoret i uppdrag att förtydliga riktlinjer i Friytor vid förskolor och skolor i avsnittet som rör samnyttjande av park för förskolor. Arbetet ska ske i samarbete med fastighets- och gatukontoret, förskoleförvaltningen, serviceförvaltningen och miljöförvaltningen.

Stadskontorets rekommendation

Stadskontoret bedömer att förskolenämnden är den nämnd som främst berörs av frågan och därför bör samordna utredningen med fokus på barnens och verksamhetens bästa. Den kompetens som finns inom övriga berörda förvaltningar är nödvändig i arbetet, varför samtliga nämnder bör få uppdraget. Den utredning som tas fram bör sedan tjäna som underlag till det förtydligande av riktlinjer i Friytor vid förskolor och skolor som stadsbyggnadskontoret fått i uppdrag att genomföra av stadsbyggnadsnämnden.

Rapporten i sammandrag

Malmö arbetar sedan tidigare endast i begränsad skala med samnyttjande av park för förskola. De nuvarande riktlinjerna för friytor, antagna av stadsbyggnadsnämnden, anger istället att friytan ska planläggas som kvartersmark på förskolans egen tomt.

Det finns idag förskoleplatser till alla barn i Malmö som efterfrågar det. Men det finns områden i staden där det råder brist och man kan därför behöva ha sitt barn i förskola på längre avstånd från hemmet än normalt. Befolkningsökningen, men framför allt behovet av att bygga om eller riva gamla uttjänta lokaler, är de faktorer som gör att Malmö behöver planera och bygga nya förskolor.

Malmö har liten mängd allmän park jämfört med andra stora städer i Sverige. Många parker i Malmö är därför väldigt välbesökta, men det finns också parker som är mindre nyttjade. Parker är olika väl lämpade som friytor för barn, beroende av läget i staden, vägar, vatten, buller, luft och markföroreningar, men också beroende av parkens karaktär. För barn är det viktigt med miljöer som går att påverka, och som är tillåtande för till exempel kojbygge och slitage. De flesta förskolor i Malmö har idag tillräckliga friytor på egen tomt som når upp till de riktlinjerna som staden tagit fram. I planeringen av nya detaljplaner finns det en ambition att många förskolegårdar ska kunna användas av kringboende när verksamheten är slut för dagen, och att dess grönska ses som en tillgång för staden som helhet. Förskolan är dock fri att själv avgöra om detta omvända samnyttjande fungerar i vardagen genom att låsa eller hålla grindar öppna.

Det är ovanligt med riktlinjer kring samnyttjande av park för förskola i Sveriges kommuner idag. Däremot förekommer samnyttjande i olika former i vissa kommuner. Göteborg använder del av parker i vissa områden för skola och förskola, men har då också egen gård motsvarande Malmös lägsta mått. Andra kommuner planlägger delar av parker som kvartersmark, för att kunna hantera stängsel etc så att det ska passa förskoleverksamheten. Stockholm har ett marknadsanpassat angreppssätt kring friytor, där nya förskolor i centrala lägen hänvisar till parker för utevistelse i stor utsträckning, men där förskolor i mindre centrala lägen ges friytor som är i linje med Boverkets rekommendationer. Parker i centrala lägen har därför i vissa fall ett mycket högt slitage.

Det finns relativt lite forskning som är direkt applicerbar på fenomenet samnyttjande av park för

förskola, men det finns pågående större forskningsprojekt i Stockholm och Uppsala. Däremot finns det rikligt med forskning på olika aspekter av förskolors utevistelse och utemiljö, som går att använda. Forskningen pekar på att samnyttjande generellt leder till att barnen rör sig mindre och är mindre fria i leken. Förskolor med egen gård av bra kvalitet tenderar att vara ute mer över dagen, och även röra sig mer i närområdet.

I arbetet har tre förskolor i Malmö med liten egen gård och som på olika sätt samnyttjar allmän park utvärderats. Barn har på plats i park och på gård fått ge sin bild av miljön; även personal, park- och markförvaltare har intervjuats. Generellt går att sluta sig till att besöken i park är uppskattade, men är kringskurna av säkerhetsaspekter och att barnen hela tiden måste förhålla sig till personalens direktiv. Besöken i park och promenaden dit ger å andra sidan fina tillfällen till samtal, och är ett värdefullt sätt att öva språkutveckling. Det är också ett sätt att lära känna sin stad, och i barnens takt upptäcka andra miljöer än de invanda.

De minsta barnen är i dessa undersökta fall hänvisade till den egna gården, vilket gör att samnyttjandet inte kommer dem till del. På eftermiddagen är alla barnen ute på den egna gården, eftersom de blir hämtade vid lite olika tider. Det framkom också att om den ordinarie personalen inte är på plats är det svårare att lämna förskolans tomt.

Ansvariga

Anna Westerling Ekonomidirektör

Magdalena Bondeson Sektionschef

Andreas Norbrant Stadsdirektör